

MAJANDUSAASTA ARUANNE

Aruandeaasta algus: 01.01.2023

Aruandeaasta lõpp: 31.12.2023

Ärinimi: Osaühing Kaiu LT

Registrikood: 10028353

Tänavanimi: Kasvandu tee 5d

Alevik: Kaiu alevik

Vald: Rapla vald

Maakond: Rapla maakond

Postisihthumber: 79301

Telefon: +372 4845533

Faks: +372 4845533

E-posti aadress: kaiult@trigondairy.com

Sisukord

Tegevusaruanne	3
Raamatupidamise aastaaruanne	5
Bilanss	5
Kasumiaruanne	6
Raamatupidamise aastaaruande lisad	7
Lisa 1 Arvestuspõhimõtted	7
Lisa 2 Raha	11
Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed	11
Lisa 4 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad	12
Lisa 5 Muud nõuded	12
Lisa 6 Varud	13
Lisa 7 Materiaalsed põhivarad	13
Lisa 8 Bioloogilised varad	14
Lisa 9 Kasutusrent	15
Lisa 10 Laenukohustised	16
Lisa 11 Võlad ja ettemaksed	17
Lisa 12 Võlad töövõtjatele	17
Lisa 13 Sihtfinantseerimine	18
Lisa 14 Osakapital	19
Lisa 15 Müügitulu	20
Lisa 16 Muud äritulud	20
Lisa 17 Kaubad, toore, materjal ja teenused	20
Lisa 18 Mitmesugused tegevuskulud	21
Lisa 19 Tööjõukulud	21
Lisa 20 Muud finantstulud ja -kulud	21
Lisa 21 Seotud osapooled	21
Lisa 22 Kasutusõiguse varad	23
	23
Aruande allkirjad	24
Vandeauditori aruanne	25

Tegevusaruanne

Osaühing Kaiu LT on välja kujunenud 1993. aastal endise Kaiu Põllumajandusühistu jagunemisest ning põhitegevusalaks on olnud piima tootmine.

Traditsiooniline äritegevus jätkus Kaiu LT OÜ-s ka 2023. aastal, kus põhitegevus oli suunatud piima tootmisele. Aruandeaastal toodeti piima kokku 12 167 tonni (2022: 11 730 tonni), sellest 11 799 tonni (2022: 11 306 tonni) realiseeriti.

Kaiu LT OÜ-s oli 2023 aasta lõpul kokku 1 630 looma (2022: 1 680 looma), nendest 855 olid põhikarja loomad (2022: 834 looma). Tiineid mullikaid oli aasta lõpul 234 (2022: 218) ja noorloomi 541 (2022: 628).

Lisaks piima tootmisele tegeleti ka teraviljakasvatusega. Kaiu LT OÜ kasutas 2023 aastal kokku 2 072 ha maad. Sellest 1096 ha maad (2022: 1 096 ha) on omandis ja rendil 976 ha maad (2022: 1 026 ha). Teravilja külvati 2023 aastal 624 hektarile (2022: 1 086 ha). Teravilja saaki kasutatakse omasöödana loomadele ja müüakse ning kogu kasvatatud raps samuti realiseeritakse.

Aastal 2023 moodustas OÜ Kaiu LT müügitulu 6 833 tuhat eurot (2022: 6 391 tuhat eurot), kasvades aastaga umbes 7% (2022: kasvas 52%). Müügitulust moodustas 89% piima müük (2022: 83%), millest 100% realiseeriti Eestis. OÜ Kaiu LT-l oli 2023. aastal kasum 868 tuhat eurot (2022: kasum 1 681 tuhat eurot).

Aruandeaasta ärikasum oli 1 077 tuhat eurot (2022: kasum 1 833 tuhat eurot). Bilansi maht 2023 aastal oli 11 913 tuhat eurot (2022: 11 692 tuhat eurot), kasv eelmise aastaga võrreldes oli 2%.

Finantssuhtarvud:

2023.a.

2022.a.

1.	Likviidsuskordaja	(käibevara-varud-ettemaksed-bioloogilised varad)/lühiajalised kohustused	0,40	0,29
2.	Intresside kattekordaja	(ärikasum + intressitulu)/intressikulu	5,15	12,06
3.	Omakapitali tulusus	puhaskasum/omakapital	9,97%	21,45%
4.	Varade tulusus	(puhaskasum+finantskulu)/varad	9,04%	15,67%

Tootmistegevusega seoses osaleb OÜ Kaiu LT liikmena Eesti Põllumajandus-Kaubanduskojas, Eesti Töuloomakasvatavate Ühistus, Rapla Põllumeeste Liidus ja Piimaklaster MTÜ-s, kokku tasuti liikmemaksudeks 2023 aastal 2,3 tuhat eurot (2022: 2,8 tuhat eurot).

Aruandeperioodil investeeriti masinatesse ja seadmetesse ning hoonetesse. Suuremad investeeringud olid seotud investeeringutega tehnikasse ning valmis uus teraviljakuivatikompleks. Ettevõtte tuleviku investeeringud on samuti suunatud masinapargi ning seadmete uuendamisele.

OÜ Kaiu LT keskmine töötajate arv aastal 2023 oli 42 töötajat (2022: 38 töötajat). Ettevõtte tegev- ja kõrgemale juhtkonnale on makstud 2023. aastal koos sotsiaalmaksuga tasusid 109,2 tuhat eurot (2022: 79,8 tuhat eurot). Ettevõtte tegev- ja kõrgemasse juhtkonda kuulus aruandeperioodi lõpul kolm isikut.

Ettevõtte tööjõukulud koos sotsiaalmaksuga olid 2023 aastal 1 191 tuhat eurot, kasvades aastaga umbes 26% (2022: 948 tuhat eurot.).

Turu olukord

Eestis on piima kokkuostuhind sõltunud suuresti olukorrast välisriikide nõudlusest. Kuigi 2022 aastal oli keskmine piimahind Eestis kõrgeim, hakkas see 2023 aasta algusest langema, olles keskmiselt 0,44 eurot kilogrammi kohta.

Põhiliste sisendkulude, nagu näiteks sisseostetud sööt (mais, soja, rapsikook), väetised, kütus ja elekter, turuhindade olulist kasvu näitas juba 2021. aasta teine pool. Venemaa rünnak Ukraina vastu, mis algas 2022. aasta veebruaris ainult võimendas seda probleemi, kuna Ukraina, Venemaa ja Valgevene on enamiku eelpoolnimetatud toodete suurtootjad ja eksportijad. Seega seni, kuni Venemaa agressioon Ukraina vastu kestab, on eelpoolnimetatud toodete kättesaadavuse ja hinna osas ebakindlus.

Põllumajanduses seistakse silmitsi erinevate riskifaktoritega, mis ettevõtte tegevust mõjutavad- ilmastik, kokkuostu- ja müügihinnad, tööjõupuudus ning haiguspuhangud. 2023 aasta suurimaks riskifaktoriks põllumeestele oli ilmastik. Muutuva ilmastikuga toimetulekuks on vaja mitmekülgset lähenemist ja kohanemist. Samuti tehnoloogia ja innovaatiliste võtete kasutamist, säästlikke põllumajandustavasid ning koostööd

eri osapooltega.

Ettevõtte intressimäära risk tekib pikaajalistest laenudest. Muutuva intressimääraga laenud tekitavad Ettevõttele rahavoogude intressimäära riski. Hinnarisk tuleneb sisendite hinna ja müügihindade potentsiaalsest volatiilsusest. Suurimad kuluartiklid, mida Ettevõtte oma tegevuses kasutab, on turul kaubeldavad kaubad. Seega ei ole Ettevõttel otsest kontrolli nende sisendite hinnale. Suurimad sellised kuluartiklid on sisseostetud sööt, väetised, energia ja kütus. Kus võimalik ja peetakse vajalikuks maandab Ettevõtte hinnariski fikseerides sisendite hinnad. Piima hind võib samuti olla volatiilne, kuid Ettevõtte ei maanda piima hinna muutuse riski. Valuutakursi riski ei ole, kuna kõik maksed tehakse eurodes.

Vaatamata väljakutseid esitavale olukorrale jätkab Ettevõtte keskendumist piima tootlikuse parandamisele piimatootmise poolelt ning põllukultuuride saagikuse parandamisele põllumajanduse poolelt.

Raamatupidamise aastaaruanne

Bilanss

(eurodes)

	31.12.2023	31.12.2022	Lisa nr
Varad			
Käibevarad			
Raha	3 408	2 979	2
Nõuded ja ettemaksed	700 143	488 398	3
Varud	1 030 808	1 214 853	6
Bioloogilised varad	48 260	120 535	8
Kokku käibevarad	1 782 619	1 826 765	
Põhivarad			
Finantsinvesteeringud	6 391	6 391	
Materiaalsed põhivarad	8 343 402	8 097 693	7
Bioloogilised varad	1 780 250	1 761 457	8
Kokku põhivarad	10 130 043	9 865 541	
Kokku varad	11 912 662	11 692 306	
Kohustised ja omakapital			
Kohustised			
Lühiajalised kohustised			
Laenukohustised	1 119 788	1 185 781	10
Võlad ja ettemaksed	543 723	488 547	11
Kokku lühiajalised kohustised	1 663 511	1 674 328	
Pikaajalised kohustised			
Laenukohustised	1 522 923	2 158 687	10
Võlad ja ettemaksed	21 132	22 211	11
Kokku pikaajalised kohustised	1 544 055	2 180 898	
Kokku kohustised	3 207 566	3 855 226	
Omakapital			
Osakapital nimiväärtuses	22 369	22 369	14
Ülekurss	498 191	498 191	
Kohustuslik reservkapital	9 838	9 838	
Eelmiste perioodide jaotamata kasum (kahjum)	7 306 682	5 625 957	
Aruandeaasta kasum (kahjum)	868 016	1 680 725	
Kokku omakapital	8 705 096	7 837 080	
Kokku kohustised ja omakapital	11 912 662	11 692 306	

Kasumiaruanne

(eurodes)

	2023	2022	Lisa nr
Müügitulu	6 832 592	6 391 314	15
Muud äritulud	556 997	625 858	16
Põllumajandusliku toodangu varude jääkide muutus	-21 882	164 451	
Kasum (kahjum) bioloogilistelt varadelt	63 968	128 526	
Kaubad, toore, materjal ja teenused	-3 839 482	-3 481 136	17
Mitmesugused tegevuskulud	-326 723	-280 102	18
Tööjõukulud	-1 190 574	-947 518	19
Põhivarade kulum ja väärtuse langus	-997 622	-768 821	7
Muud ärikulud	-267	0	
Ärikasum (kahjum)	1 077 007	1 832 572	
Muud finantstulud ja -kulud	-208 991	-151 847	20
Kasum (kahjum) enne tulumaksustamist	868 016	1 680 725	
Aruandeaasta kasum (kahjum)	868 016	1 680 725	

Raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1 Arvestuspõhimõtted

Üldine informatsioon

Käesolev aruanne on Eesti finantsaruandluse standardist lähtuv väikeettevõtja lühendatud raamatupidamise aastaaruanne. Eesti finantsaruandluse standardi põhinõuded on kehtestatud Eesti Vabariigi Raamatupidamise Seaduses, mida täiendavad Raamatupidamise Toimkonna poolt välja antud juhendid.

Majandustehingud kirjendatakse nende tekkimise momendil soetusmaksumuses, välja arvatud bioloogilised varad ja finantsinstrumendid, mida kajastatakse õiglases väärtuses vastavalt allpool toodud arvestuspõhimõtetele.

Raamatupidamise aastaaruanne on koostatud eurodes.

Raha

Raha ja raha ekvivalentidena kajastatakse rahavoogude aruandes lühiajalisi (kuni 3-kuulise tähtajaga soetatud) kõrge likviidsusega investeeringuid, mida on võimalik konverteerida teadaoleva summa raha vastu ning mille puhul puudub oluline turuväärtuse muutuse risk, sh. kassas ja panga arvelduskontodel olev raha ja kuni 3-kuulised tähtajalised deposiidid.

Välisvaluutas toimunud tehingud ning välisvaluutas fikseeritud finantsvarad ja -kohustised

Välisvaluutadeks on loetud kõik teised valuutad peale euro. Välisvaluutas toimunud tehingute kajastamisel on aluseks võetud tehingu toimumise päeval ametlikult kehtinud Euroopa Keskpanga valuutakursid. Välisvaluutas fikseeritud monetaarsed varad ja -kohustised (rahas tasutavad nõuded ja laenud), hinnatakse aruandekuupäeval ümber eurodesse aruandekuupäeval kehtivate Euroopa Keskpanga valuutakursside alusel. Ümberhindamise tulemusena tekkinud kursikasumid ja -kahjumid esitatakse aruandeperioodi kasumiaruandes.

Tütar- ja sidusettevõtjate aktsiad või osad

Tütarettevõtja on ettevõtte, mille üle emaettevõtjal on kontroll. Tütarettevõtjat loetakse emaettevõtja kontrolli all olevaks, kui emaettevõtja omab kas otseselt või kaudselt 50% tütarettevõtja hääleõiguslikest aktsiatest või osadest või on muul moel võimeline kontrollima tütarettevõtja tegevus- ja finantspoliitikat. Sidusettevõtte on ettevõtte, mille üle investoril on oluline mõju ja mis ei ole investorit tütarettevõtte.

Sidusettevõtja osad on bilansis kajastatud soetusmaksumuse meetodit kasutades, st investeering võetakse algselt arvele tema soetusmaksumuses, mida hiljem korrigeeritakse vajadusel allahindlusega, mida hiljem korrigeeritakse vajadusel investeeringu väärtuse langusest tulenevate allahindlustega. Investeeringu bilansilise väärtuse võimalikku langust kontrollitakse juhtudel, kui mingid sündmused või asjaolude muutumine näitavad, et vara kaetav väärtus võib olla langenud alla tema bilansilise väärtuse. Kui sellised asjaolud on olemas, viib ettevõtte läbi vara kaetava väärtuse hindamise. Kui hinnanguline kaetav väärtus on väiksem kui bilansiline väärtus, siis hinnatakse investeering alla kuni kaetava väärtuseni (kõrgem kahest: kasutusväärtus ja õiglase väärtuse miinus müügikulutused). Allahindlus kajastatakse aruandeperioodi finantskuluna.

Nõuded ja ettemaksed

Nõudeid ostjate vastu kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses (s.o. nominaalväärtus miinus vajadusel tehtavad allahindlused).

Nõuetena ostjate vastu kajastatakse ettevõtte tavapärase äritegevuse käigus tekkinud lühiajalisi nõudeid.

Individaalselt oluliste nõuete väärtuse langust (st. vajadust allahindluseks) hinnatakse iga ostja kohta eraldi, lähtudes eeldatavasti tulevikus laekuvate summade nüüdiseväärtusest. Varem alla hinnatud ebatõenäoliste nõuete laekumist kajastatakse ebatõenäoliselt laekuvate nõuete kulu vähendamisenä.

Kõiki muid nõudeid (viitlaekumised, antud laenud ning muud lühi- ja pikaajalised nõuded), välja arvatud edasimüügi eesmärgil omandatud nõudeid, kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses.

Lühiajaliste nõuete korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtusega (miinus võimalikud allahindlused), mistõttu lühiajalisi nõudeid kajastatakse bilansis tõenäoliselt laekuv summas. Pikaajaliste nõuete korrigeeritud soetusmaksumuse arvestamiseks võetakse nad algselt arvele saadaoleva tasu õiglases väärtuses, arvestades järgnevatel perioodidel nõudelt intressitulu, sisemise intressimäära meetodit kasutades. Edasimüügi eesmärgil soetatud nõudeid kajastatakse õiglase väärtuse meetodil.

Varud

Varud võetakse arvele nende soetusmaksumuses, mis koosneb ostukuludest, tootmiskuludest ja muudest otsestest kulutustest, mis on vajalikud varude viimiseks nende olemasolevasse asukohta ja seisundisse. Varud hinnatakse bilansis lähtudes sellest, kumb on madalam, kas nende soetusmaksumus või neto realiseerimismaksumus. Materjale ja lõpetamata toodangut hinnatakse alla juhul, kui nendest valmistatavate valmistoote hinnanguline soetusmaksumus ületab samade valmistoote neto realiseerimismaksumuse. Varude hindamisel neto realiseerimismaksumusse kajastatakse allahindlusest tulenevad kulud allahindluse perioodil kasumiaruande kirjel „Kaubad,

toore, materjalid ja teenused". Saadud põllumajandustoodangut mõõdetakse lõikuse hetkel selle õiglases väärtuses, millest on maha arvatud hinnangulised müügikulutused. Põllumajandustoodangu õiglase väärtuse määramisel lähtutakse määramise ajal Eesti Vabariigis sarnase kvaliteediga toodangule kehtivatest turuhindadest. Varude kuludes kajastamisel ja varude bilansilise väärtuse arvutamisel kasutatakse FIFO meetodit.

Bioloogilised varad

Bioloogiline vara on loomne või taimne elusorganism. Põllumajanduslik toodang on bioloogilisest varast saadav või eraldatav toodang. Bioloogilist vara kajastatakse bilansis, kui vara on ettevõtte poolt kontrollitav; on tõenäoline, et ettevõtte saab vara kasutamisest tulevikus majanduslikku kasvu; ning vara õiglase väärtus või soetusmaksumus on usaldusväärselt hinnatav. Bioloogilised varad kajastatakse bilansis eraldi kirjetel, kas põhivara või käibevara rühmas. Bioloogilisi varasid kajastatakse nii esmasel arvelevõtmisel kui ka järgnevatel bilansipäevadel nende õiglases väärtuses, millest on maha arvatud hinnangulised müügikulutused, välja arvatud taimekasvatuse bioloogiline vara- rohumaad, mis võetakse arvele soetusmaksumuses, kuna nende õiglast väärtust ei ole võimalik usaldusväärselt mõõta. Soetusmaksumuses arvelevõetud taimekasvatuse bioloogiline vara amortiseeritakse kuluks kasuliku eluea (Kaiu LT OÜ-s 4 aastat) jooksul igal aastal võrdsetes osades maist oktoobrini.

Loomakasvatuse bioloogilise vara õiglase väärtuse määramise aluseks on kõige hilisem sõltumatute osapoolte vaheline turuhind. Taimekasvatuse bioloogilise vara õiglase väärtuse määramise aluseks on võetud soetusmaksumus, mis on lähedane õiglasele väärtusele. Bioloogilise vara õiglase väärtuse muutusest tulenevad kasumid ja kahjumid kajastatakse kasumiaruandes eraldi kirjetel "Kasum(+)/kahjum(-)bioloogilistelt varadelt"

Materiaalsed ja immateriaalsed põhivarad

Materiaalseks põhivaraks loetakse ettevõtte enda majandustegevuses kasutatavaid varasid kasuliku tööeaga üle ühe aasta ja maksumusega alates 1000 eurot. Varad, mille kasulik tööiga on üle 1 aasta, kuid mille soetusmaksumus on alla 1000 euro, kajastatakse kuni kasutusele võtmiseni väheväärtusliku inventarina (varudes) ja vara kasutuselevõtmise hetkel kantakse kulusse. Kuludesse kantud väheväärtuslike inventaride üle peetakse arvestust bilansiväliselt.

Materiaalne põhivara võetakse algselt arvele tema soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast (k.a tollimaks ja muud mittetagastatavad maksud) ja otseselt soetamisega seotud kulutustest, mis on vajalikud vara viimiseks tema tööseisundisse ja –asukohta. Materiaalset põhivara kajastatakse bilansis tema soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumuleeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad allahindlused.

Materiaalse põhivara objektile tehtud hilisemad väljaminekud kajastatakse põhivarana, kui on tõenäoline, et ettevõtte saab varaobjektiga seotud tulevast majanduslikku kasu ning varaobjekti soetusmaksumust saab usaldusväärselt mõõta. Muid hooldus- ja remondikuludid kajastatakse kuluna nende toimumise momendil.

Amortisatsiooni arvestamisel kasutatakse lineaarset meetodit. Amortisatsioonimäär määratakse igale põhivara objektile eraldi, sõltuvalt selle kasulikust tööeast. Olulise lõppväärtusega varaobjektide puhul amortiseeritakse kasuliku eluea jooksul kulusse ainult soetusmaksumuse ja lõppväärtuse vahelist amortiseeritavat osa. Juhul, kui vara lõppväärtus ületab tema bilansilist jääkmaksumust, lõpetatakse vara amortiseerimine. Juhul kui materiaalse põhivara objekt koosneb üksteisest eristatavatest komponentidest, millel on erinevad kasulikud eluead, võetakse need komponendid raamatupidamises arvele eraldi varaobjektidena ning määratakse ka vastavalt nende kasulikule elueale eraldi amortisatsiooninormid.

Põhivarade arvelevõtmise alampiir 1000

Kasulik eluiga põhivara gruppide lõikes (aastates)

Põhivara grupi nimi	Kasulik eluiga
Ehitised ja rajatised	20-33 aastat
Masinad ja seadmed	7-10 aastat
Muu inventar	3 aastat

Amortisatsiooni arvestamist alustatakse hetkest, mil vara on kasutatav vastavalt juhtkonna poolt plaanitud eesmärgil ning lõpetatakse kui lõppväärtus ületab bilansilist jääkmaksumust, vara lõpliku eemaldamiseni kasutusest või ümberklassifitseerimisel "müügiootel põhivaraks". Igal bilansipäeval hinnatakse kasutatavate amortisatsioonimäärade, amortisatsioonimeetodi ning lõppväärtuse põhjendatust.

Juhul kui põhivara kaetav väärtus (s.o kõrgem kahest järgnevast näitajast: vara neto müügihind või vara kasutusväärtus) on väiksem tema bilansilisest jääkmaksumusest, on materiaalse põhivara objektid alla hinnatud nende kaetavale väärtusele.

Piiramata kasutuseaga objekte (maa) ei amortiseerita.

Amortiseeritavate varade puhul hinnatakse vara väärtuse võimalikule langusele viitavate asjaolude esinemist. Selliste asjaolude esinemise korral hinnatakse vara kaetavat väärtust ning võrreldakse seda bilansilise maksumusega.

Väärtuse langusest tekkinud kahjum kajastatakse summas mille võrra vara bilansiline maksumus ületab selle kaetava väärtuse. Vara kaetav

väärtus on vara õiglane väärtus, millest on maha lahutatud müügikulutused, või selle kasutusväärtus, vastavalt sellele, kumb on kõrgem. Vara väärtuse languse hindamise eesmärgil hinnatakse kaetavat väärtust kas üksiku varaobjekti või väikseima võimaliku varade grupi kohta, mille jaoks on võimalik rahavoogusid eristada.

Varade allahindlusi kajastatakse aruandeperioodi kuluna.

Kord alla hinnatud varade puhul hinnatakse igal järgmisel bilansikuupäeval, kas võib olla tõenäoline, et vara kaetav väärtus on vahepeal tõusnud. Allahindluse tühistamist kajastatakse aruandeaasta kasumiaruandes põhivara allahindluse kulu vähendamisena.

Rendid

Ettevõtte kui rentnik:

Lepingu sõlmimisel hindab Ettevõtte seda, kas leping on rendileping või sisaldab renti. Leping on rendileping või sisaldab renti, kui leping annab õiguse kontrollida tasu eest kindlaksmääratud vara kasutamist mõneks ajaks.

Ettevõtte määrab rendi kehtivuse perioodi alla lepingu mittekatkestatava perioodi koos:

- a) perioodiga, mis hõlmab rentimisõiguse pikendamise võimalust, kui Ettevõtte on piisavalt kindel kasutada seda võimalust; ja
- b) perioodiga, mis hõlmab rendilepingu lõpetamise võimalust, kui Ettevõtte on piisavalt kindel, et ta seda võimalust ei kasuta.

Hinnates, kas Ettevõtte on piisavalt kindel, et ta kasutab rendilepingu pikendamise võimalust või ei kasuta lõpetamise võimalust, kaalub Ettevõtte kõiki asjakohaseid fakte ja asjaolusid, mis loovad Ettevõttele majanduslikku stiimulit kasutada võimalust pikendada rendilepingut või lõpetamise võimaluse kasutamata jätta. Ettevõtte hindab uuesti, kas on mõistlik kasutada pikendamisvõimalust või mitte kasutada lõpetamisvõimalust järgmise olulise sündmuse või asjaolude olulise muutumise korral:

- a) mis on Ettevõtte kontrolli all; ja

(b) mõjutab seda, kas Ettevõtte on piisavalt kindel, et ta kasutab rendilepingu tähtaja määramisel varem lepingus välja jäetud võimalust, või mitte kasutada varem lepingus olemasolevat võimalust.

Ettevõtte vaatab uuesti läbi rendiperioodi, kui rendilepingu mittekatkestatav periood muutub.

Esmane kajastamine:

Alguskuupäeval kajastab Ettevõtte kasutusõiguse vara ja rendikohustust. Kasutusõiguse vara kajastatakse finantsseisundi aruandes eraldi real, liisingu kohustis kajastatakse laenu all. Kasutusõiguse vara mõõdetakse soetusmaksumuses. Kasutusõiguse vara väärtus sisaldab:

- a) rendikohustuse esialgse mõõtmise summa;
- b) mis tahes rendimaksud, mis on tehtud alguskuupäeval või enne seda, millest on maha arvatud rendilepingu soodustused;
- c) kõik esialgsed otsesed kulud, mis on tekkinud; ja
- d) hinnang selle kohta, millised kulud tekivad rentnikul vara demonteerimisel ja eemaldamisel, selle asukoha taastamisel või vara taastamisel rendilepingus nõutud tingimusele, välja arvatud juhul, kui need kulud on varude tootmiseks. Rentnik on kohustatud nende kulude eest maksma kas alguskuupäeval või selle tagajärjel, kui vara on teatud aja jooksul kasutatud.

Alguskuupäeval kajastab Ettevõtte rendikohustust rendimaksede nüüdisväärtuses, mis on sellel kuupäeval maksmata. Rendimaksud diskonteeritakse rendilepingus sisalduva intressimäära alusel, kui see määr on kergesti kindlaks määratav. Kui seda intressimäära ei ole võimalik kergesti kindlaks määrata, kasutab Ettevõtte rentniku alternatiivset laenuintressimäära. Laenu kohustuse mõõtmise kaasatud rendimaksud moodustavad alguskuupäeval järgmised vara kasutamise õiguse eest tasud rendiperioodi jooksul, mida on maksmata alguskuupäeval:

- a) fikseeritud maksed, millest on maha arvatud rendisoodustused;
- b) muutuvad rendimaksud, mis sõltuvad indeksist või määrast, mis on algselt mõõdetud indeksi või kursi alusel alguskuupäeval;
- c) summad, mida Ettevõtte maksab jääkväärtuse garantii eest;
- d) ostuvõimaluse kasutamise hind, kui Ettevõtte on piisavalt kindel seda võimalust kasutada; ja
- (e) rendilepingu lõpetamise eest määratud trahvide maksed kui Ettevõtte kavatseb kasutada rendilepingu lõpetamise võimalust.

Edasine kajastamine:

Edaspidi kajastab Ettevõtte kasutusõiguse vara soetusmaksumuses:

- a) millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad kahjumid; ja
- b) mis on korrigeeritud rendikohustuse mis tahes muutustega.

Kasutusõiguse vara amortiseeritakse kas rendiperioodi või kasutusõiguse vara eluea perioodi jooksul, sõltuvalt sellest kumb on lühem, välja arvatud juhul, kui on omandiõigus läheb lepingu lõppemisel üle või on olemas ostuoptsioon ning on piisavalt kindel, et seda kasutatakse rendiperioodi lõppemisel. Kui on omandiõigus läheb lepingu lõppemisel üle või on olemas ostuoptsioon, amortiseerib rentnik kasutusõiguse vara kasuliku eluea jooksul.

Ettevõtte kajastab rendi kohustust:

- a) suurendades bilansilist maksumust, et kajastada rendi kohustuse intressi;
- (b) vähendades bilansilist maksumust tehtud rendimaksede kajastamisel; ja
- (c) bilansilise maksumuse ümberhindamisega, et kajastada mis tahes ümberhindamist või liisingu muutmist või kajastada muudetud põhiosa tasumised.

Liisingu kohustuse intress iga liisingperioodi jooksul on summa, mis esitab püsiva perioodilise intressimäära liisingukohustuse järelejäädud jäägi pealt. Perioodiline intressimäär on diskontomäär. Pärast alguskuupäeva kajastab Ettevõtte kasumiaruandes rendilepingu intressid ja muutuvad liisingu maksed, mis ei ole arvesse võetud liisingukohustuse mõõtmisel, sellel perioodil, millal need sündmused või tingimused, mis neid makseid tekitavad, tekivad.

Ettevõtte on otsustanud mitte tunnustada kasutusõiguse varasid ja rendikohustusi väikese väärtusega varade rendilepingute ja selliste rendilepingute puhul, mille rendiperiood on lühem kui 12 kuud. Ettevõtte kajastab nende liisingutega seotud rendimaksed kuluna lineaarselt rendiperioodi jooksul. Samuti muutuvad rendimaksud, mis ei põhine indeksil või intressimääral, ei ole liisingukohustuse osa, kuid need kajastatakse kasumiaruandes siis, kui sündmused või tingimused, mis neid makseid tekitavad, tekivad. Ettevõtte on

otsustanud rakendada IFRS 16 nõudeid lühiajaliste maade rendilepingute suhtes.

Finantskohustised

Kõik finantskohustused (võlad hankijatele, võetud laenud, viitvõlad, muud lühi- ja pikaajalised võlakohustused) võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, mis sisaldab ka soetusega otseselt kaasnevaid kulutusi. Edasine kajastamine toimub korrigeeritud soetusmaksumuse meetodil.

Lühiajaliste finantskohustuste korrigeeritud soetusmaksumus on üldjuhul võrdne nende nominaalväärtusega, mistõttu lühiajalisi finantskohustusi kajastatakse bilansis maksmisele kuuluvas summas. Pikaajaliste finantskohustuste korrigeeritud soetusmaksumuse arvestamiseks võetakse nad algselt arvele saadud tasu õiglases väärtuses (millest on maha arvatud tehingukulutused), arvestades järgnevatel perioodidel kohustustelt intressikulu kasutades sisemise intressimäära meetodit.

Finantskohustus liigitatakse lühiajaliseks, kui selle tasumise tähtaeg on kaheteistkümne kuu jooksul alates bilansikuupäevast; või ettevõtte pole tingimusteta õigust kohustise tasumist edasi lükata rohkem kui 12 kuud pärast bilansikuupäeva. Laenukohustusi, mille tagasimakse tähtaeg on 12 kuu jooksul bilansipäevast, kuid mis refinantseeritakse pikaajaliseks pärast bilansipäeva, kuid enne aastaaruande kinnitamist, kajastatakse lühiajalistena. Samuti kajastatakse lühiajalistena laenukohustusi, mida laenuandjal oli õigus bilansipäeval tagasi kutsuda laenulepingus sätestatud tingimuste rikkumise tõttu.

Ettevõtte kajastab omakapitali instrumentidena kohustusi, mille tagasimaksmise tähtaeg sõltub osanike koosoleku otsusest ning mis ei kanna intressi.

Sihtfinantseerimine

Tegevuse sihtfinantseerimist kajastatakse tuluna siis, kui sihtfinantseerimine muutub sissenõutavaks ja sihtfinantseerimisega seotud võimalikud tingimused on täidetud. Saadud sihtfinantseerimine, mille puhul tuluna kajastamise tingimused ei ole täidetud, kajastatakse bilansis kohustusena. Vastavat kohustust kajastatakse bilansis lühi- või pikaajalisena, olenevalt sellest, millal toimub sihtfinantseerimisega kaasnevate tingimuste täitmine. Sihtfinantseerimise abil soetatud vara võetakse bilansis arvele tema soetusmaksumuses, saadud sihtfinantseerimise summa kajastatakse bilansis kohustusena kui tulevaste perioodide tulu sihtfinantseerimisest. Soetatud vara amortiseeritakse kulusse ja sihtfinantseerimise kohustus tulusse soetatud vara kasuliku eluea jooksul.

Tegevuskulude sihtfinantseeringuga riigieelarvest saadud dotatsioon (loomade heaolu, ühtne pindalatoetus jt.) kajastatakse kasumiaruandes ärituluna.

Tulud

Tulu kaupade müügist kajastatakse saadud või saadaoleva tasu õiglases väärtuses, võttes arvesse kõiki tehtud allahindlusi ja soodustusi. Tulu kaupade müügist kajastatakse siis, kui kõik olulised omandiga seotud riskid on läinud üle müüjalt ostjale, müügitulu ja tehinguga seotud kulu on usaldusväärselt määratav ning tehingust saadava tasu laekumine on tõenäoline. Tulu teenuse müügist kajastatakse teenuse osutamise järel. Omatoodetud põllumajandustoodang kajastatakse tuluna õiglases väärtuses.

Intressitulud kajastatakse siis, kui tulu laekumine on tõenäoline ja tulu suurus on võimalik usaldusväärselt hinnata. Intressitulud kajastatakse kasutades vara sisemist intressimäära, välja arvatud juhtudel, kui intressi laekumine on ebakindel. Sellistel juhtudel arvestatakse intressitulu kassapõhiselt.

Maksustamine

Vastavalt Eesti Vabariigi kehtivale seadusandlusele ettevõtete kasumit ei maksustata, mistõttu ei eksisteeri ka edasilükkunud tulumaksu nõudeid ega kohustusi. Kasumi asemel maksustatakse Eestis jaotamata kasumist väljamakstavaid dividende maksumääraga 20/80 netodividendidena väljamakstud summalt. Dividendide väljamaksmisega kaasnevad ettevõtte tulumaksu kajastatakse kasumiaruandes tulumaksukuluna samal perioodil kui dividendid välja kuulutatakse, sõltumata sellest, millise perioodi eest need on välja kuulutatud või millal need tegelikult välja makstakse. Alates 2019. aastast tuleb regulaarselt väljamakstavatele dividendidele rakendada osaliselt soodsamat maksumäära 14/86 (tavamäär 20/80). Seda soodsamat maksumäära tuleb kasvatada dividendimaksele, mis ulatub kuni kolme eelneva majandusaasta keskmise dividendide väljamakseni, mis on maksustatud 20/80 maksumääraga. Kolme eelneva majandusaasta keskmise dividendimakse arvestamisel on 2018. aasta esimene arvesse võetav aasta. Juhul kui ettevõtte maksab maksumääraga 14/86 maksustatud dividendi füüsilisele isikule, siis peab ettevõtte täiendavalt kinni tulumaksu kuni 7% (olenevalt saaja residentsusest).

Seotud osapooled

Ettevõtte seotud osapoolteks loetakse:

- 1) ettevõtte omanikke (emaettevõtja ning emaettevõtjat kontrollivad või selle üle olulist mõju omavad isikud);
- 2) teisi samasse konsolideerimisgruppi kuuluvaid ettevõtteid (sh. emaettevõtja teised tütarettevõtted);
- 3) tegev- ja kõrgemat juhtkonda;
- 4) eespool loetletud isikute lähedasi pereliikmeid ja nende poolt kontrollitavaid või nende olulise mõju all olevaid ettevõtteid.

Lisa 2 Raha

(eurodes)

	31.12.2023	31.12.2022
Sularaha kassas	34	2 979
Arvelduskontod	3 374	0
Kokku raha	3 408	2 979

Lisa 3 Nõuded ja ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2023	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi			Lisa nr
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta	
Nõuded ostjate vastu	499 271	499 271	0	0	
Ostjatelt laekumata arved	499 271	499 271	0	0	
Muud nõuded	186 205	186 205	0	0	5
Viitlaekumised	186 205	186 205	0	0	5
Ettemaksed	14 667	14 667	0	0	
Tulevaste perioodide kulud	14 667	14 667	0	0	
Kokku nõuded ja ettemaksed	700 143	700 143	0	0	

	31.12.2022	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi			Lisa nr
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta	
Nõuded ostjate vastu	372 953	372 953	0	0	
Ostjatelt laekumata arved	372 953	372 953	0	0	
Muud nõuded	102 506	102 506	0	0	5
Viitlaekumised	102 506	102 506	0	0	5
Ettemaksed	12 939	12 939	0	0	
Tulevaste perioodide kulud	12 939	12 939	0	0	
Kokku nõuded ja ettemaksed	488 398	488 398	0	0	

Nõuete allahindluse indikatsiooni aastatel 2023 ja 2022 ei esinenud.

Maksude ettemaksed ja maksuvõlad on välja toodud käesoleva aruande lisas 4.

Lisa 4 Maksude ettemaksed ja maksuvõlad

(eurodes)

	31.12.2023		31.12.2022	
	Ettemaks	Maksuvõlg	Ettemaks	Maksuvõlg
Käibemaks	0	59 438	0	79 582
Üksikisiku tulumaks	0	26 866	0	23 677
Erisoodustuse tulumaks	0	582	0	85
Sotsiaalmaks	0	43 630	0	36 154
Kohustuslik kogumispension	0	482	0	505
Töötuskindlustusmaksed	0	1 844	0	1 530
Muud maksude ettemaksed ja maksuvõlad	0	3 208	0	2 767
Kokku maksude ettemaksed ja maksuvõlad		136 050		144 300

Maksuhalduril on õigus ettevõtte maksuarvestust kontrollida kuni viie aasta jooksul maksudeklaratsiooni esitamise tähtajast ning vigade tuvastamisel määrata täiendav maksusumma, intress ja trahv.

Ettevõtte juhtkonna hinnangul ei esine asjaolusid, mille tulemusena võiks maksuhaldur määrata kontserni kuuluvatele ettevõtetele olulise täiendava maksusumma.

Nõuded ja ettemaksed on välja toodud käesoleva aruande lisas 3.

Võlad ja ettemaksed on esitatud käesoleva aruande lisas 11.

Lisa 5 Muud nõuded

(eurodes)

	31.12.2023	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi			Lisa nr
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta	
Viitlaekumised	186 205	186 205	0	0	3
Nõue PRIA vastu (toetused)	185 970	185 970	0	0	13
Muud lühiajalised nõuded	235	235	0	0	
Kokku muud nõuded	186 205	186 205	0	0	

	31.12.2022	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi			Lisa nr
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta	
Viitlaekumised	102 506	102 506	0	0	3
Nõue PRIA vastu (toetused)	102 303	102 303	0	0	13
Muud lühiajalised nõuded	203	203	0	0	
Kokku muud nõuded	102 506	102 506	0	0	

Lisa 6 Varud

(eurodes)

	31.12.2023	31.12.2022
Tooraine ja materjal	463 401	564 785
Lõpetamata toodang	6 553	3 251
Valmistoodang	560 710	624 417
Müügiks ostetud kaubad	0	22 400
Ettemaksed varude eest	144	0
Kokku varud	1 030 808	1 214 853

Varude allahindluse indikatsiooni 2023. ja 2022. aastal ei esinenud.

Lisa 7 Materiaalsed põhivarad

(eurodes)

											Kokku
	Maa	Ehitised	Transportivahendid	Arvutid ja arvutisüsteemid	Muud masinad ja seadmed	Masinad ja seadmed	Muud materiaalsed põhivarad	Lõpetamata projektid	Ettemaksed	Lõpetamata projektid ja ettemaksed	
31.12.2022											
Soetusmaksumus	1 141 522	6 158 158	106 732	1 030	5 179 603	5 287 365	13 413	14 495	88 307	102 802	12 703 260
Akumuleeritud kulum	-105 941	-1 775 245	-46 578	-1 030	-2 674 506	-2 722 114	-2 267	0	0	0	-4 605 567
Jääkmaksumus	1 035 581	4 382 913	60 154	0	2 505 097	2 565 251	11 146	14 495	88 307	102 802	8 097 693
Ostud ja parendused	13 625	97 576	26 083	1 125	1 018 905	1 046 113	0	0	19 326	19 326	1 176 640
Amortisatsioonikulu	-106 977	-187 724	-18 056	-37	-682 145	-700 238	-2 683	0	0	0	-997 622
Müügid (jääkmaksumuses)	0	0	-21 824	0	0	-21 824	0	0	0	0	-21 824
Ümberliigitamised	0	12 945	0	0	75 362	75 362	0	0	-88 307	-88 307	0
Muud muutused	88 515	0	0	0	0	0	0	0	0	0	88 515
31.12.2023											
Soetusmaksumus	1 149 992	6 268 679	104 785	2 155	6 194 923	6 301 863	13 413	14 495	19 326	33 821	13 767 768
Akumuleeritud kulum	-119 248	-1 962 969	-58 428	-1 067	-3 277 704	-3 337 199	-4 950	0	0	0	-5 424 366
Jääkmaksumus	1 030 744	4 305 710	46 357	1 088	2 917 219	2 964 664	8 463	14 495	19 326	33 821	8 343 402

Müüdnud materiaalsed põhivarad müügihinna

	2023
Masinad ja seadmed	90 833
Kokku	90 833

Materiaalsete põhivarade lisas on kajastatud ka ettevõtte kasutusvalduse varad, mis materiaalse põhivara jääkväärtusest olid 2023 aastal 1 647 474 eurot (2022: 1 616 659). Kasutusvalduses oleva maa jääkväärtus aastal 2023 oli 6 491 (2022: 11 328) eurot ning muude masinate ja seadmete jääkväärtus 1 640 983 eurot (2022: 1 605 331).

Täiendav info kasutusõiguse varade kohta on toodud ka käesoleva aruande lisas 23 "Kasutusõiguse varad" ning info müüdnud materiaalse

põhivara kohta käesoleva aruande lisas 16 "Muud äritulud".
Aastal 2023 põhivarade allahindluse indikatsiooni ei esinenud.

Lisa 8 Bioloogilised varad

(eurodes)

Õiglase väärtuse meetod

Käibevarad				Kokku
	Loomsed varad	Vili	Rohumaad	
31.12.2021	0	93 739	0	93 739
Soetused	0	120 535	0	120 535
Põllumajandusliku toodangu saamisest tulenev väärtuse vähenemine	0	-93 739	0	-93 739
31.12.2022	0	120 535	0	120 535
Soetused	0	48 260	0	48 260
Põllumajandusliku toodangu saamisest tulenev väärtuse vähenemine	0	-120 535	0	-120 535
31.12.2023	0	48 260	0	48 260
Põhivarad				Kokku
	Loomsed varad	Vili	Rohumaad	
31.12.2021	1 695 039	0	0	1 695 039
Kasum (kahjum) õiglase väärtuse muutusest	67 312	0	0	67 312
Müügid	-434 973	0	0	-434 973
Juurdekasvust tingitud väärtuse suurenemine	373 210	0	0	373 210
Muud muutused	-34 780	0	0	-34 780
31.12.2022	1 665 808	0	0	1 665 808
Kasum (kahjum) õiglase väärtuse muutusest	156 624	0	0	156 624
Müügid	-482 068	0	0	-482 068
Juurdekasvust tingitud väärtuse suurenemine	354 650	0	0	354 650
Muud muutused	-47 148	0	0	-47 148
31.12.2023	1 647 866	0	0	1 647 866

Soetusmaksumuse meetod

Põhivarad				Kokku
	Loomsed varad	Vili	Rohumaad	
31.12.2021				
Soetusmaksumus	0	0	99 751	99 751
Akumuleeritud kulum	0	0	-38 307	-38 307
Jääkmaksumus	0	0	61 444	61 444
Soetused	0	0	58 131	58 131
Amortisatsioonikulu	0	0	-23 926	-23 926
31.12.2022				
Soetusmaksumus	0	0	119 575	119 575
Akumuleeritud kulum	0	0	-23 926	-23 926
Jääkmaksumus	0	0	95 649	95 649
Soetused	0	0	72 117	72 117
Amortisatsioonikulu	0	0	-35 382	-35 382
31.12.2023				
Soetusmaksumus	0	0	167 766	167 766
Akumuleeritud kulum	0	0	-35 382	-35 382
Jääkmaksumus	0	0	132 384	132 384

Müüdnud bioloogilised varad põhivarade müügihindades		
	2023	2022
Loomsed varad	248 927	269 844
Kokku	248 927	269 844

Taimekasvatuse lühiajaliste bioloogiliste varade all kajastatakse sügisel külvatud talivilja. Taimekasvatuse pikaajaliste bioloogiliste varade alla kuuluvad rohumaad, mida kasutatakse loomasööda kasvatamiseks.

Loomakasvatuse pikaajalised bioloogilised varad hõlmavad piimakarja, nii põhikarja kui noorloomi. Kasum / kahjum õiglase väärtuse muutustest hõlmab kasvuga seotud bioloogilise muundumise esilekutsumiseks tehtud otsekuludega, näiteks seemnete, väetiste, maaharimise jms kulud. Kulud kapitaliseeritakse taimekasvatustes kui nende õiglast väärtust on võimalik usaldusväärselt mõõta. Loomakasvatuse kulud kajastatakse õiglases väärtuses, millest on maha arvatud võõrandamiskulud.

Põldude ettevalmistamise ja viljakülvi otsekuludid kasutatakse taimekasvatustes kasutatavate bioloogiliste varade õiglase väärtuse määramiseks kui nende õiglast väärtust on võimalik usaldusväärselt mõõta.

Lisa 9 Kasutusrent

(eurodes)

Aruandekohustuslane kui rendileandja

	2023	2022	Lisa nr
Kasutusrenditulu	19 921	12 230	16

Aruandekohustuslane kui rentnik

	2023	2022	Lisa nr
Kasutusrendikulu	13 917	13 740	17

Lisa 10 Laenukohustised

(eurodes)

	31.12.2023	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi			Intressimäär	Alusvaluuta	Lõpptähtaeg	Lisa nr
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta				
Pikaajalised laenud								
Trigon Carbon Negative Agriculture AS	1 099 013	732 720	366 293	0	6. kuu Euribor+marginaal 4%	EUR	2025	21
Pikaajalised laenud kokku	1 099 013	732 720	366 293	0				
Muud laenukohustised								
Rendikohustis	1 484 128	327 498	1 156 630	0	3. kuu Euribor+1,45%-6. kuu Euribor+1,4-2,8%	EUR	2024-2028	
Arvelduskrediit	59 570	59 570	0	0		EUR	2024	21
Muud laenukohustised kokku	1 543 698	387 068	1 156 630	0				
Laenukohustised kokku	2 642 711	1 119 788	1 522 923	0				
	31.12.2022	Jaotus järelejäänud tähtaja järgi			Intressimäär	Alusvaluuta	Lõpptähtaeg	Lisa nr
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta				
Pikaajalised laenud								
Trigon Carbon Negative Agriculture AS	1 983 668	898 596	1 085 072	0	6. kuu Euribor+marginaal 4%	EUR	2025	21
Pikaajalised laenud kokku	1 983 668	898 596	1 085 072	0				
Muud laenukohustised								
Rendikohustis	1 344 667	271 052	1 073 615	0	6. kuu Euribor+1,25-2,8%	EUR	2023-2027	
Arvelduskrediit	16 133	16 133	0	0		EUR	2023	21
Muud laenukohustised kokku	1 360 800	287 185	1 073 615	0				
Laenukohustised kokku	3 344 468	1 185 781	2 158 687	0				

Tagatiseks panditud varade bilansiline (jäak)maksumus

	31.12.2023	31.12.2022
Maa	1 024 253	1 024 253
Ehitised	4 305 710	4 382 914
Masinaid ja seadmed	1 332 144	971 066

Muud varad	2 859 318	3 096 845
Kokku	9 521 425	9 475 078

Lisa 11 Võlad ja ettemaksed

(eurodes)

	31.12.2023	Jaotus järeljäänud tähtaja järgi			Lisa nr
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta	
Võlad tarnijatele	258 652	258 652	0	0	
Võlad töövõtjatele	123 292	123 292	0	0	12
Maksuvõlad	136 050	136 050	0	0	4
Muud võlad	19 545	19 545	0	0	
Intressivõlad	15 468	15 468	0	0	
Muud viitvõlad	4 077	4 077	0	0	
Muud võlad (maa järelmaks)	22 210	1 078	4 313	16 819	
Muud võlad	5 106	5 106	0	0	
Kokku võlad ja ettemaksed	564 855	543 723	4 313	16 819	

	31.12.2022	Jaotus järeljäänud tähtaja järgi			Lisa nr
		12 kuu jooksul	1 - 5 aasta jooksul	üle 5 aasta	
Võlad tarnijatele	218 622	218 622	0	0	
Võlad töövõtjatele	116 298	116 298	0	0	12
Maksuvõlad	144 300	144 300	0	0	4
Muud võlad	4 077	4 077	0	0	
Muud viitvõlad	4 077	4 077	0	0	
Saadud ettemaksed	1 500	1 500	0	0	
Muud saadud ettemaksed	1 500	1 500	0	0	
Muud võlad (maa järelmaks)	23 289	1 078	4 313	17 898	
Muud võlad	2 672	2 672	0	0	
Kokku võlad ja ettemaksed	510 758	488 547	4 313	17 898	

Lisa 12 Võlad töövõtjatele

(eurodes)

	31.12.2023	31.12.2022	Lisa nr
Palgavõlgnevus	67 713	60 813	
Puhkusekohustus	55 579	55 485	
Kokku võlad töövõtjatele	123 292	116 298	11

Lisa 13 Sihtfinantseerimine

(eurodes)

	31.12.2021		Laekunud	Kajastatud kasumiaruandes	31.12.2022		Lisa nr
	Nõuded	Kohustised			Nõuded	Kohustised	
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks							
Ühtne pindalatoetus	0	0	243 508	-243 508	0	0	
Keskkonna sõbraliku majandamise toetus	-89 102	0	89 230	-94 816	-94 688	0	
Kliimat ja keskkonda säästvate põllumajandustavade toetus	0	0	106 704	-106 704	0	0	
Loomade heaolu toetus	-10 805	0	10 770	-7 581	-7 615	0	
Erakorraline meede Covid-piimalehm	0	0	30 012	-30 012	0	0	
Koostöö toetus	0	0	22 957	-22 957	0	0	
Metsa inventeerimise toetus	0	0	105	-105	0	0	
Piirkondliku mullakaitse toetus	0	0	757	-757	0	0	
Erakorraline kohandamistotus piimatõugu lehma kohta	0	0	26 273	-26 273	0	0	
Põllumajanduskindlustuse toetus	0	0	8 178	-8 178	0	0	
Kokku sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	-99 907	0	538 494	-540 891	-102 303	0	5,16
Kokku sihtfinantseerimine	-99 907	0	538 494	-540 891	-102 303	0	5,16

	31.12.2022		Laekunud	Kajastatud kasumiaruandes	31.12.2023		Lisa nr
	Nõuded	Kohustised			Nõuded	Kohustised	
Sihtfinantseerimine tegevuskuludeks							
Ühtne pindalatoetus	0	0	3 854	-3 854	0	0	
Keskkonna sõbraliku majandamise toetus	-94 688	0	88 342	-123 649	-125 761	0	
Kliimat ja keskkonda säästvate põllumajandustavade toetus	0	0	1 689	-1 689	0	0	
Loomade heaolu toetus	-7 615	0	9 824	-11 159	-8 950	0	
Koostöö toetus	0	0	9 357	-9 357	0	0	
Põhiline/täiendav sissetulekutoetus jätkusuutlikkuse tagamiseks	0	0	204 397	-204 397	0	0	
Põllumajandustootmisega seotud toetus piimalehma kasvatamiseks	0	0	47 377	-47 377	0	0	
Põllumajandustootmisega seotud toetus tera- ja kaun	0	0	3 010	-3 010	0	0	
Riskijuhtimise põllumajanduskindlustustoetus	0	0	6 302	-6 302	-6 202	0	
Turvas- ja erodeeritud mulla kaitse toetus	0	0	0	-3 050	-3 050	0	
Loomade tervist edendavate kõrgemate majandamisnõuete toetus	0	0	0	-38 835	-38 835	0	
Ökosüsteemiteenuste säilitamise toetus	0	0	0	-3 172	-3 172	0	
Kokku sihtfinantseerimine tegevuskuludeks	-102 303	0	374 152	-455 851	-185 970	0	5,16
Kokku sihtfinantseerimine	-102 303	0	374 152	-455 851	-185 970	0	5,16

Lisa 14 Osakapital

(eurodes)

	31.12.2023	31.12.2022
Osakapital	22 369	22 369
Osade arv (tk)	1	1

Ettevõtte jaotamata kasum seisuga 31. detsember 2023 moodustas 8 174 696 (31. detsembril 2022: 7 306 682) eurot. Dividendide väljamaksmisel omanikele kaasneb tulumaksukulu 20/80 netodividendidena väljamakstavalt summalt. Seega on bilansipäeva seisuga eksisteerinud jaotamata kasumist omanikele võimalik dividendidena välja maksta 6 539 757 eurot (2022: 5 845 345 eurot) ning dividendide väljamaksmisega kaasneks dividendide tulumaks summas 1 634 939 eurot (2022: 1 461 336 eurot).

Lisa 15 Müügitulu

(eurodes)

	2023	2022
Müügitulu geograafiliste piirkondade lõikes		
Müük Euroopa Liidu riikidele		
Eesti	6 832 592	6 391 314
Müük Euroopa Liidu riikidele, kokku	6 832 592	6 391 314
Kokku müügitulu	6 832 592	6 391 314
Müügitulu tegevusalade lõikes		
Piim	6 066 349	5 328 283
Veised	335 945	322 612
Taimekasvatuse saadused	421 659	720 802
Teenused	5 487	15 947
Materjal	3 152	3 670
Kokku müügitulu	6 832 592	6 391 314

Lisa 16 Muud äritulud

(eurodes)

	2023	2022	Lisa nr
Kasum materiaalsete põhivarade müügist	69 008	69 913	7
Kasum bioloogiliste varade õiglase väärtuse muutusest	6 100	0	
Tulu sihtfinantseerimisest	455 851	540 891	13
Rendi- ja üüritulu	19 921	12 230	9
Muud	6 117	2 824	
Kokku muud äritulud	556 997	625 858	

Lisa 17 Kaubad, toore, materjal ja teenused

(eurodes)

	2023	2022	Lisa nr
Tooraine ja materjal	2 562 944	2 195 282	
Energia	409 821	375 812	
Elektrienergia	119 238	89 650	
Soojusenergia	50 428	43 931	
Kütus	240 155	242 231	
Alltöövõtutööd	706 805	788 500	
Transpordikulud	21 381	14 951	
Maarent	115 506	0	
Üür ja rent	1 094	4 820	9
Tööjõurent	21 931	101 771	
Kokku kaubad, toore, materjal ja teenused	3 839 482	3 481 136	

Lisa 18 Mitmesugused tegevuskulud

(eurodes)

	2023	2022	Lisa nr
Üür ja rent	12 823	8 920	9
Energia	24 655	26 155	
Kütus	24 655	26 155	
Mitmesugused bürookulud	19 337	19 207	
Koolituskulud	14 699	4 151	
Riiklikud ja kohalikud maksud	9 992	3 700	
Juhtimisteenused	146 400	149 875	21
Sõiduautode hooldus	19 336	14 983	
Muud	79 481	53 111	
Kokku mitmesugused tegevuskulud	326 723	280 102	

Lisa 19 Tööjõukulud

(eurodes)

	2023	2022
Palgakulu	896 947	720 369
Sotsiaalmaksud	293 627	227 148
Kokku tööjõukulud	1 190 574	947 517
Töötajate keskmine arv taandatuna täistööajale	42	38
Keskmine töötajate arv töötamise liikide kaupa:		
Töölepingu alusel töötav isik	41	37
Juriidilise isiku juhtimis- või kontrollorgani liige	1	1

Lisa 20 Muud finantstulud ja -kulud

(eurodes)

	2023	2022	Lisa nr
Intressitulu	1	83	
Intressikulu	-208 992	-151 930	21
Kokku muud finantstulud ja -kulud	-208 991	-151 847	

Lisa 21 Seotud osapooled

(eurodes)

Aruandekohustustlase emaettevõtja nimetus	Trigon Carbon Negative Agriculture AS
Riik, kus aruandekohustustlase emaettevõtja on registreeritud	Eesti

Saldod seotud osapooltega rühmade lõikes

LÜHIAJALISED	31.12.2023	31.12.2022	Lisa nr
--------------	------------	------------	---------

Laenukohustised			
Emaettevõtja	792 290	914 729	10
Kokku laenukohustised	792 290	914 729	
Võlad ja ettemaksed			
Teised samasse konsolideerimisgruppi kuuluvad ettevõtjad	11 142	0	
Kokku võlad ja ettemaksed	11 142	0	

PIKAAJALISED	31.12.2023	31.12.2022	Lisa nr
Laenukohustised			
Emaettevõtja	366 293	1 085 073	10
Kokku laenukohustised	366 293	1 085 073	

LAENUKOHUSTISED	31.12.2021	Saadud laenude tagasimaksed	31.12.2022	Perioodi arvestatud intress	Lisa nr
Emaettevõtja	3 566 223	1 715 487	1 983 669	128 889	10,20
Kokku laenukohustised	3 566 223	1 715 487	1 983 669	128 889	

LAENUKOHUSTISED	31.12.2022	Saadud laenude tagasimaksed	31.12.2023	Perioodi arvestatud intress	Lisa nr
Emaettevõtja	1 983 669	884 656	1 099 013	110 521	10,20
Kokku laenukohustised	1 983 669	884 656	1 099 013	110 521	

MÜÜDUD	2023			2022		
	Kaubad	Teenused	Põhivara	Kaubad	Teenused	Põhivara
Teised samasse konsolideerimisgruppi kuuluvad ettevõtjad	26 485	0	0	310	537	76 500
Kokku müüdnud	26 485	0	0	310	537	76 500

OSTETUD	2023			2022		
	Kaubad	Teenused	Põhivara	Kaubad	Teenused	Põhivara
Emaettevõtja	0	151 740	0	0	155 215	0
Teised samasse konsolideerimisgruppi kuuluvad ettevõtjad	11 672	12 413	100 000	123 712	9 667	-54 000
Kokku ostetud	11 672	164 153	100 000	123 712	164 882	-54 000

Tegev- ja kõrgemale juhtkonnale arvestatud tasud ja muud olulised soodustused		
	2023	2022
Arvestatud tasu	109 193	79 800

Ostetud teenuste kohta lisainformatsioon ka käesoleva aruande lisa 18 "Mitmesugused tegevuskulud".

Käesoleva lisa laenukohustise perioodi arvestatud intress kajastub ka aruande lisa 20 "Muud finantstulud ja -kulud".

Lisa 22 Kasutusõiguse varad

	Maa	Masinad ja seadmed
31.12.2022		
Kasutusvalduse vara soetusmaksumus	117 269	1 993 260
Kulum	-105 941	-387 929
Kasutusvalduse vara jääkmaksumus	11 328	1 605 331
Soetused	13 625	501 562
Perioodi kulum	-106 977	-459 020
Muud muutused	93 668	20 671
Mahakandmine	-5 153	0
Ümberklassifitseerimine põhivaraks	0	-27 561
31.12.2023		
Kasutusvalduse vara soetusmaksumus	125 740	2 467 261
Kulum	-119 248	-826 278
Kasutusvalduse vara jääkmaksumus	6 492	1 640 983

Kasutusõiguse varade kohta info ka aruande lisas 7.

Aruande digitaalallkirjad

Aruande lõpetamise kuupäev on: 31.05.2024

Osaühing Kaiu LT (registrikood: 10028353) 01.01.2023 - 31.12.2023 majandusaasta aruande andmete õigsust on elektrooniliselt kinnitanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
JOHANNES HAASMA	Juhatuse liige	31.05.2024

Aruande osanike koosoleku kinnitamise staatus

Osanike koosoleku poolt kinnitatud

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

osaühingu Kaiu LT osanikule

Arvamus

Meie arvates kajastab lühendatud raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes osades õiglaselt osaühingu Kaiu LT (Ettevõtte) finantsseisundit seisuga 31. detsember 2023 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta finantstulemust kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga.

Mida me auditeerisime

Ettevõtte lühendatud raamatupidamise aastaaruanne sisaldab:

- bilanssi seisuga 31. detsember 2023;
- kasumiaruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta; ja
- lühendatud raamatupidamise aastaaruande lisasid, mis sisaldavad olulisi arvestuspõhimõtteid ja muud selgitavat infot.

Arvamuse alus

Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimisstandarditega (ISA-d). Meie kohustused vastavalt nendele standarditele on täiendavalt kirjeldatud meie aruande osas „Audiitori kohustused seoses lühendatud raamatupidamise aastaaruande auditiga“.

Usume, et kogutud auditi tõendusmaterjal on piisav ja asjakohane meie arvamuse avaldamiseks.

Sõltumatus

Oleme Ettevõttest sõltumatud kooskõlas Rahvusvahelise Arvestuseksptide Eetikakoodeksite Nõukogu (IESBA) poolt välja antud kutseliste arvestuseksptide rahvusvahelise eetikakoodeksiga (sealhulgas rahvusvahelised sõltumatuse standardid) (IESBA koodeks). Oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt IESBA koodeksile.

Muu informatsioon

Juhatus vastutab muu informatsiooni eest. Muu informatsioon hõlmab tegevusaruannet (kuid ei hõlma lühendatud raamatupidamise aastaaruannet ega meie vandeaudiitori aruannet).

Meie arvamus lühendatud raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni ja me ei avalda muu informatsiooni kohta kindlustandvat arvamust.

Lühendatud raamatupidamise aastaaruande auditeerimise käigus on meie kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seda tehes, kas muu informatsioon sisaldab olulisi vasturääkivusi lühendatud raamatupidamise aastaaruandega või meie poolt auditi käigus saadud teadmistega või tundub muul viisil olevat oluliselt väärkajastatud. Kui me teeme tehtud töö põhjal järelduse, et muu informatsioon on oluliselt väärkajastatud, oleme kohustatud selle info oma aruandes välja tooma. Meil ei ole sellega seoses midagi välja tuua.

Juhtkonna ja nende, kelle ülesandeks on valitsemine, kohustused seoses raamatupidamise aastaaruandega

Juhatus vastutab lühendatud raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas Eesti finantsaruandluse standardiga ja sellise sisekontrollisüsteemi rakendamise eest, nagu juhatus peab vajalikuks, võimaldamaks pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta lühendatud raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Lühendatud raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhatus kohustatud hindama Ettevõtte jätkusuutlikkust, avalikustama vajadusel infot tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta ja kasutama tegevuse jätkuvuse printsiipi, välja arvatud juhul, kui juhatus kavatseb Ettevõtte likvideerida või tegevuse lõpetada või tal puudub realistlik alternatiiv eelnimetatud tegevustele.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad Ettevõtte finantsaruandlusprotsessi üle järelevalve teostamise eest.

Vandeaudiitori kohustused seoses raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas lühendatud raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta, ja anda välja audiitori aruanne, mis sisaldab meie arvamust. Kuigi põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, ei anna ISA-dega kooskõlas läbiviidud audit garantiid, et oluline väärkajastamine alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad kas üksikult või koos mõjutada

kasutajate poolt lühendatud raamatupidamise aastaaruande alusel tehtavaid majanduslikke otsuseid.

Kooskõlas ISA-dega läbiviidud auditi käigus kasutame me kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi. Samuti me:

- tuvastame ja hindame riske, et lühendatud raamatupidamise aastaaruandes võib olla olulisi väärkajastamisi tulenevalt pettusest või veast, kavandame ja teostame auditiprotseduurid vastavalt tuvastatud riskidele ning kogume piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali meie arvamuse avaldamiseks. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada varjatud kokkuleppeid, võltsimist, tahtlikku tegevusetust, vääresitiste tegemist või sisekontrollisüsteemi eiramist;
- omandame arusaama auditi kontekstis asjakohasest sisekontrollisüsteemist, selleks, et kujundada auditiprotseduure sobivalt antud olukorrale, kuid mitte selleks, et avaldada arvamust Ettevõtte sisekontrollisüsteemi tõhususe kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhatuse poolt tehtud raamatupidamislike hinnangute ja nende kohta avalikustatud info põhjendatust;
- otsustame, kas juhatuse poolt kasutatud tegevuse jätkuvuse printsiip on asjakohane ning kas kogutud auditi tõendusmaterjali põhjal on olulist ebakindlust põhjustavaid sündmusi või tingimusi, mis võivad tekitada märkimisväärt kahtlust Ettevõtte jätkusuutlikkuses. Kui me järeldame, et eksisteerib oluline ebakindlus, oleme kohustatud oma audiitori aruandes juhtima tähelepanu infole, mis on selle kohta avalikustatud lühendatud raamatupidamise aastaaruandes, või kui avalikustatud info on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamust. Meie järeldused tuginevad audiitori aruande kuupäevani kogutud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad siiski põhjustada Ettevõtte tegevuse jätkumise lõppemist;
- hindame lühendatud raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas lühendatud raamatupidamise aastaaruanne esitab toimunud tehinguid ja sündmusi viisil, millega saavutatakse õiglane esitusviis.

Me vahetame infot nendega, kelle ülesandeks on Ettevõtte valitsemine, muu hulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning oluliste auditi tähelepanekute kohta, sealhulgas auditi käigus tuvastatud oluliste sisekontrollisüsteemi puuduste kohta.

Oksana Popova
Vandeaudiitor, litsents nr 633

Iiris Embrich
Vandeaudiitor, litsents nr 725

AS PricewaterhouseCoopers
Tegevusluba nr 6
Tatari 1, 10116 Tallinn

31. mai 2024
Tallinn, Eesti

Audiitorite digitaalallkirjad

Osaühing Kaiu LT (registrikood: 10028353) 01.01.2023 - 31.12.2023 majandusaasta aruandele lisatud audiitori aruande on digitaalselt allkirjastanud:

Allkirjastaja nimi	Allkirjastaja roll	Allkirja andmise aeg
OKSANA POPOVA	Vandeaudiitor	31.05.2024
IIRIS EMBRICH	Vandeaudiitor	31.05.2024

Kasumi jaotamise ettepanek

(eurodes)

	31.12.2023
Eelmiste perioodide jaotamata kasum (kahjum)	7 306 682
Aruandeaasta kasum (kahjum)	868 016
Kokku	8 174 698
Jaotamine	
Eelmiste perioodide jaotamata kasum (kahjum) peale jaotamist (katmist)	8 174 698
Kokku	8 174 698

Müügitulu jaotus tegevusalade lõikes

Tegevusala	EMTAK kood	Müügitulu (EUR)	Müügitulu %	Põhitegevusala
Piimakarjakasvatus	01411	6066349	88.79%	Jah
Teravilja- (v.a riis) ja kaunviljakasvatus; õlitaimeseemnete kasvatus	01111	421659	6.17%	Ei
Muu veislaste ja pülvlikasvatus	01421	335945	4.92%	Ei